

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Introductie	3
1.2	Basis voor dit plan.....	3
2	Project op hoofdlijnen.....	5
2.1	Te bereiken resultaten	5
2.2	Projecten op hoofdlijnen	5
2.3	Samenhang PaVEM-projecten en het kabinetsbeleid	5
2.4	Elementen werkwijze commissie PaVEM	6
2.5	Volgen en monitoren kabinetsreactie AVEM	7
3	Deelproject Taal <i>Plus</i>	8
3.1	Aanleiding	8
3.2	Doel.....	8
3.3	Resultaat.....	8
3.4	Werkwijze	8
4	Deelproject Werk	9
4.1	Aanleiding	9
4.2	Doel.....	9
4.3	Doelgroep	9
4.4	Resultaat.....	9
4.5	Werkwijze	10
5	Deelproject Maatschappelijk Dialoog.....	11
5.1	Aanleiding	11
5.2	Doel.....	11
5.3	Doelgroep	11
5.4	Resultaat.....	11
5.5	Werkwijze	12
6	Bereiken Doelgroep/Netwerk mobiliseren.....	13
6.1	Aanleiding	13
6.2	Doel.....	13
6.3	Doelgroep	13
6.4	Resultaat.....	13
6.5	Werkwijze	14

7	Regie en Coördinatie	15
7.1	Aanleiding	15
7.2	Doel.....	15
7.3	Doelgroep	15
7.4	Resultaat.....	15
7.5	Werkwijze	16
8	Inzichtelijkheid kerngegevens doelgroep	17
8.1	Aanleiding	17
8.2	Doel.....	17
8.3	Doelgroep	17
8.4	Resultaat.....	17
8.5	Werkwijze	17
9	Kennisuitwisseling gemeenten via “Best” practices	18
9.1	Aanleiding	18
9.2	Doel.....	18
9.3	Doelgroep	18
9.4	Resultaat.....	18
9.5	Werkwijze	19
10	Communicatie	20

Bijlage

1. Overzicht afkortingen

1 Inleiding

1.1 Introductie

Per 3 juli 2003 is er door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mede namens de minister van Vreemdelingenbeleid en Integratie, een onafhankelijke commissie ingesteld, die tot doel¹ heeft de maatschappelijke participatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen te bevorderen. De commissie Participatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen heeft als taak:

- a. het bieden van ondersteuning op gemeentelijk niveau bij het bevorderen van de participatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen en bij het vormgeven van de lokale regierol op dit terrein;
- b. het monitoren en actief bevorderen van een optimale uitvoering van de landelijke actiepunten uit de kabinetsreactie²;
- c. het (laten) ontwikkelen, bundelen en uitdragen van kennis, ervaring en ideeën ter ondersteuning van de gemeenten, ter bevordering van de participatie;
- d. het initiëren van activiteiten ter bevordering van de participatie.

In augustus 2003 heeft de commissie Participatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen een 'aanzet tot een werkplan' (dd. 22 augustus 2003) uitgebracht. Deze aanzet is besproken met gemeenten op 1 september 2003. Vervolgens zijn er (individuele) gesprekken gevoerd met gemeenten. Op basis van al deze input heeft de commissie op de 'strategiedagen' van 14 en 15 november 2003 richtingen vastgesteld waarop zij resultaten wil boeken. Dit leidde tot 7 deelprojecten die zijn opgenomen in dit projectplan 2004/2005.

Dit plan is voorbereid in het ambtelijke overleg van 20 januari 2004 en zal in het formele overleg met de twee bewindslieden op 17 februari 2004 worden vastgesteld. De bespreking van dit document heeft tot doel om doelen, aanpak en bijbehorende financiën vast te stellen (op basis waarvan de commissie zijn activiteiten kan gaan uitvoeren).

1.2 Basis voor dit plan

De commissie is in juli 2003 gestart en heeft in de maanden juli en augustus gesprekken gevoerd met tien gemeenten. Tevens heeft de commissie een 'Aanzet tot een werkplan' ontwikkeld waarin uitgangspunten staan genoemd die de commissie van belang vindt en die als input voor de startconferentie van 1 september 2003 zijn gebruikt. De uitgangspunten in deze 'aanzet' worden hier niet opnieuw genoemd.

Op de startconferentie heeft de commissie in rondetafelgesprekken gesproken met de 30 grootste gemeenten, met vertegenwoordigers de landelijke organisatie van Centra voor Werk

¹ Doel en taken uit het instellingsbesluit van 3 juli 2003.

² Kabinetsreactie op het advies van de commissie AVEM, 17 mei 2002, ABG/DB/2002/33789

en Inkomen (CWI), Bve-Raad (Raad voor Beroeps- en volwasseneneducatie), het Uitvoeringsorgaan Uitvoering Werknemersverzekeringen (UWV), en met een aantal vrouwelijke en mannelijke vertegenwoordigers van de doelgroep. In de weken daarna is afzonderlijk gesproken met 7 gemeenten³ en zijn 2 werkbezoeken afgelegd.

Tijdens de startconferentie en de gesprekken met de gemeenten zijn de volgende punten besproken: welke activiteiten verricht de gemeente voor de doelgroep, welke activiteiten verlopen goed, welke activiteiten verlopen minder goed en op welke activiteiten kan de gemeente ondersteuning van de commissie gebruiken. Uit deze input heeft de commissie thema's gedestilleerd die in de 7 deelplannen zijn verwoord.

³ *Individueel met Deventer, Dordrecht, Eindhoven, Hengelo, Leiden, Nijmegen, Zwolle. Aan Zaandam en Rotterdam zijn werkbezoeken gebracht.*

2 Project op hoofdlijnen

2.1 Te bereiken resultaten

De commissie wil bij gemeenten het belang van de participatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen via het uitgangspunt “If you educate a mother, you educate a family” onder de aandacht brengen. Door middel van inhoudelijke bijdragen worden de volgende resultaten beoogd:

1. de commissie heeft bijgedragen aan de ondersteuning van gemeentelijke activiteiten die de participatie van vrouwen verbeteren. Daarbij moet gedacht worden aan ondersteuning bij projecten op het gebied van taal en werk, bij de inzet van vrouwen uit de doelgroep en de ondersteuning van de vrouwen, en waar nodig het bepleiten van aanpassing van wet- en regelgeving;
2. de commissie heeft, in nauwe samenwerking met gemeenten en (taal)deskundigen, good practices geïdentificeerd op het gebied van inburgeringscursussen met een vervolgtraject voor (geïsoleerde) vrouwen. Vervolgens heeft de commissie in bereidwillige gemeenten de good practices laten implementeren;
3. de commissie heeft in nauwe samenwerking met gemeenten activiteiten ingezet die resulteren in meer werkende allochtone vrouwen en in meer kansen op reïntegratie van allochtone vrouwen in de WAO;
4. de commissie heeft een bijdrage geleverd aan een meer vreedzaam en respectvol klimaat in Nederland;
5. de commissie heeft een bijdrage geleverd aan een verdieping van het inzicht in de groep vrouwen uit etnische minderheidsgroepen;
6. de commissie heeft een bijdrage geleverd aan samenwerking en kennisuitwisseling tussen gemeenten;
7. de commissie heeft bijdrage geleverd aan een continuering van haar aanpak.

2.2 Projecten op hoofdlijnen

De commissie heeft gekozen voor zeven projecten die elk door twee commissieleden getrokken worden. De projecten en de eigenaren zijn:

Projectnaam	Eigenaren
1. Taal <i>Plus</i>	HKH Prinses Máxima & Paul Rosenmöller
2. Werk	Lilian Callender & Hans de Boer
3. Maatschappelijk debat/Dialogoog	Yasemin Tümer & Hans Dijkstal
4. Bereiken doelgroep/Mobiliseren Netwerk	Yasemin Tümer & Hans Dijkstal
5. Regie en Coördinatie	HKH Prinses Máxima & Paul Rosenmöller
6. Inzichtelijkheid	Lilian Callender & Hans de Boer
7. Kennisuitwisseling Gemeenten	Paul Rosenmöller & Yasemin Tümer

De grootste projecten zijn 1, 2 en 3. Het project 4 is een randvoorwaarde om een ontwikkeling na juli 2005 zoveel mogelijk te continueren. Projecten 5, 6 en 7 zijn randvoorwaardelijk voor de effectiviteit van de andere projecten.

2.3 Samenhang PaVEM-projecten en het kabinetsbeleid

De commissie zal haar activiteiten zo veel mogelijk afstemmen met lopende initiatieven en lopend rijks- en lokaal beleid. De commissie werkt samen met bestaande voorzieningen zoals de Frontoffice Inburgering, het Kennisnet Integratiebeleid en Etnische Minderheden, het project Convenanten Herintredende Vrouwen.

Duidelijke samenhang is er met het plan van aanpak voor de emancipatie en integratie van vrouwen en meisjes uit etnische minderheidsgroepen (DCE 03/81814) dat de ministers De Geus en Verdonk oktober 2003 naar de Tweede Kamer hebben gestuurd. Daarin zijn speerpunten genoemd om allochtone vrouwen en meisjes succesvol in de samenleving te betrekken. Het plan bevat concrete opdrachten voor de commissie PaVEM. FORUM is gevraagd de beleidslijnen uit te werken in een uitvoeringsplan.

De commissie vindt het essentieel dat haar projectplan samenhangt met het uitvoeringsplan behorende bij het SZW/ VZI-beleid voor allochtone vrouwen en meisjes. Beide kunnen elkaar versterken. Het uitvoeringsplan wordt in overleg met o.a. de commissie PaVEM opgesteld, maar was ten tijde van het gereedkomen van het PaVEM-projectplan nog niet in conceptvorm klaar.

Het inburgeringsbeleid is in ontwikkeling. Nieuwe wetgeving wordt voorbereid. De commissie volgt de ontwikkeling van het nieuwe beleid en doet dit in goed overleg met de minister van VZI. De commissie acht dit van belang met het oog op haar hoofddoel om de participatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen te bevorderen. Ook acht de commissie het volgen van de ontwikkeling van het nieuwe beleid wezenlijk om gemeenten goed te kunnen ondersteunen.

2.4 Elementen werkwijze commissie PaVEM

De commissie acht de volgende elementen leidend in de uitvoering van haar projecten:

1. Daadwerkelijke bijdragen aan het boeken van resultaten in de uitvoering, en dus geen rapporten of adviezen produceren;
2. Resultaten boeken die duurzaam zijn, met andere woorden tot continuïteit leiden, ook na décharge van de commissie PaVEM;
3. Nadruk op positieve voorbeelden, en op wat daarvan te leren valt;
4. *Voor* vrouwen uit etnische minderheden, maar ook *door* vrouwen uit etnische minderheden.
5. Evenzo: *voor* gemeenten, *door* gemeenten. Door vooral gemeenten in pilots te betrekken of als overdragers van kennis en ervaring;
6. Met een zo optimaal mogelijk gebruik van het netwerk dat de commissieleden en andere betrokkenen bij de commissie (waaronder ook onze opdrachtgevers) kunnen aanspreken.

Bovendien wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van wat reeds voorhanden is. Dat betekent dat de commissie zich primair richt op de ondersteuning van implementatie van bestaand beleid, met medewerking van instellingen als o.a. FORUM, NIZW, KIEM, StimulanSZ en E-Quality. Zij zal ook inzicht verschaffen in bestaande financieringsmogelijkheden, zoals particuliere fondsen, ESF en subsidieregelingen.

Om bekendheid te geven aan goede lokale projecten en initiatieven (van CWI's, gemeenten, werkgevers en vrouwen uit etnische minderheidsgroepen) zal de commissie:

1. gebruikmaken van zogeheten “kennisateliers”. Dit zijn bijeenkomsten voor gemeenten waarbij goede voorbeeldprojecten zo praktisch mogelijk en voor anderen toepasbaar worden toegelicht;
2. de Vrouwenvierdaagse “Kleurrijk talent” introduceren waarin gedurende vier dagen een aantal projecten van de commissie samenkomen in combinatie met plaatselijke initiatieven op het gebied van de participatie van allochtone vrouwen. De commissie zal deze vrouwenvierdaagse zes keer initiëren. De specifieke invulling krijgt in overleg met de gemeenten vorm. Op hoofdlijnen wordt gedacht aan een estafettevorm met een aantal enthousiaste gemeenten; overigens zullen deze activiteiten in de loop der tijd geconcretiseerd worden in nauwe afstemming met de campagne emancipatie en integratie.

2.5 Volgen en monitoren kabinetsreactie AVEM

Eén van de hoofdtaken van de commissie is het volgen en monitoren van de kabinetsreactie op de aanbevelingen van de commissie AVEM. Het volgen en monitoren is niet in een apart project vastgelegd. Met het ministerie van SZW is afgesproken dat dit ministerie periodiek de commissie op de hoogte stelt van de stand van zaken per aanbeveling. De commissie neemt binnen deze taak - zo nodig - de ruimte om met beide ministers in contact te treden over hun beleid.

3 Taal Plus

3.1 Aanleiding

De Nederlandse taal is een belangrijke voorwaarde voor vergroting van participatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen. De commissie PaVEM heeft in de gesprekken met gemeenten gemerkt dat er veel knelpunten zijn bij het aanbieden van taaltrainingen, het werven van laaggeschoolde deelnemers, het te behalen niveau in relatie tot ambitie en mogelijkheden van de vrouw, het in de praktijk brengen van de taal via een vervolgtraject en het aanbieden van kinderopvang. Vanwege deze knelpunten heeft de commissie PaVEM gekozen voor het project Taal *plus*. De *plus* slaat op een duale aanpak tijdens, of een passend vervolg na een taaltraining via een opleiding, stage of (vrijwilligers-)werk.

De commissie wil inzicht in goede praktijkvoorbeelden die een oplossing bieden voor de door de gemeenten ervaren knelpunten. Daarnaast wil de commissie 3 'actie'-gemeenten interesseren om een goed praktijkvoorbeeld te implementeren met de bedoeling tot een (structurele) verhoging van het aantal opleidingsplaatsen te komen met een vervolgtraject.

3.2 Doel

Het doel is de gemeenten te ondersteunen bij het effectiever inzetten en laten vervolgen van taallessen ten behoeve van de groep vrouwen uit etnische minderheden. Dat gebeurt door middel van het geven van inzicht in werkwijzen in andere gemeenten die hun effectiviteit bewezen hebben.

Er wordt ook aandacht besteed aan vrouwen uit etnische minderheidsgroepen die vanwege zwangerschap voortijdig de taaltraining verlaten door na te gaan of in wijken van grote steden deze uitval kan worden beperkt door taaltrainingen te combineren met gezondheids-/zwangerschapsvoorlichting.

3.3 Resultaat

De beoogde resultaten zijn :

- a. Het lokaliseren en beschrijven van goede praktijkvoorbeelden;
- b. De criteria waaraan een goed praktijkvoorbeeld moet voldoen worden in een expertmeeting bepaald;
- c. Het implementeren in drie actiegemeenten van een goed praktijkvoorbeeld met een substantieel aantal extra trainingen in 2004/2005, waarbij wordt toegewerkt naar het doelperspectief van de vrouw;
- d. De ervaringen aan overige gemeenten aanbieden via onder meer kennisateliers.

3.4 Werkwijze

De commissie zal in samenspraak met gemeenten, deskundigen en doelgroep goede praktijkvoorbeelden bepalen. Bij de actie-gemeente wordt nagegaan of een klankbordgroep van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen wordt samengesteld die meedenkt over het beleid. Bij implementatie in een gemeente zal geadviseerd worden zoveel mogelijk gebruik te maken van de diensten van het Expertteam Grote Steden. Tevens zal PaVEM gemeenten verwijzen naar financieringsmogelijkheden zoals ESF/Equal en de DCE-subsidieregeling.

4 Werk

4.1 Aanleiding

De commissie ziet werk als een zeer belangrijke vorm van participatie. Zowel voor de vrouw zelf als voor haar omgeving. In november 2003 blijken er 9000 bij het CWI ingeschreven vrouwen uit etnische minderheidsgroepen direct bemiddelbaar. 5000 vrouwen staan in fase 2 ingeschreven en hebben een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt.

Diverse gemeenten hebben de behoefte aan meer gerichte aandacht voor vacatures en bemiddelingen voor deze groep bij de commissie gemeld, evenals de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (WAO). Bij het begeleiden naar werk wordt gedacht aan zowel reguliere banen, als aan het creëren van mogelijkheden voor zelfstandig ondernemerschap. Tevens vallen een tweetal specifieke onderdelen onder dit deelproject: de participatie van tienermoeders en de reïntegratie van vrouwen in de WAO.

Als specifieke, kansrijke sector is de gezondheidszorg genoemd. Niet alleen vanwege de belangrijke werkgelegenheid die deze sector biedt voor de vrouwen, maar ook vanwege de rol die specifieke functionarissen (voorlichters gezondheidszorg) kunnen hebben bij de participatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen. Daarnaast wordt gedacht aan het benaderen van werkgevers om arbeidsplaatsen te reserveren voor vrouwen uit etnische minderheidsgroepen.

4.2 Doel

Het doel van het project Werk is drieledig.

1. Het primaire doel is CWI en gemeenten te ondersteunen bij het aan het werk helpen van vrouwen uit fase 1 en 2 die gemotiveerd en voldoende gekwalificeerd zijn. Speciale aandacht in activiteiten voor fase 1 en 2 vrouwen wordt besteed aan tienermoeders;
2. Een tweede doel is om in overleg met het UWV na te gaan hoe de commissie het UWV kan ondersteunen bij het reïntegreren en aan het werk helpen van vrouwen uit etnische minderheden met een WAO-uitkering;
3. Een derde doel is om via enkele grote verzekeraars samenwerkingsmogelijkheden te zoeken om allochtone vrouwen te plaatsen in de functie van Gezondheidsvoorlichter voor allochtone vrouwen. De behoefte aan een dergelijke tweetalige functionaris is genoemd door gemeenten. Het tijdig kunnen inspelen op gezondheidskwesties is ook belangrijk voor verzekeringsmaatschappijen.

4.3 Doelgroep

De directe doelgroep bestaat uit vrouwen uit etnische minderheidsgroepen van 23 jaar en ouder (tenzij tienermoeder) en ingeschreven bij CWI (vaak WW of WWB uitkeringsgerechtigd) of alleen bij het UWV (WAO-gerechtigd). Gemeenten hebben een inspanningsverplichting voor de reïntegratie van fase 2 cliënten.

Meisjes jonger dan 23 vallen ook onder de verantwoordelijkheid van de Taskforce Jeugdwerkloosheid.

4.4 Resultaat

Het project Werk zal resulteren in een aanzienlijk aantal nog nader te kwantificeren vrouwen (waaronder tienermoeders) die in de periode tot medio 2005 zijn ingestroomd in betaald werk. Tevens gaan er in deze periode gezondheidsvoorlichters van allochtone afkomst aan het werk die namens een verzekeraar groepen allochtone vrouwen voorlichten. Via kennisateliers worden opgedane ervaringen aangeboden aan overige gemeenten.

4.5 Werkwijze

Om het primaire doel te bereiken, zal PaVEM in nauwe samenwerking met gemeenten afspraken maken met CWI, UWV en/of andere relevante partijen opdat zij vrouwen uit de doelgroep selecteren. Door middel van een persoonlijk gesprek worden motivatie en kwalificaties geïnventariseerd en de nodige ondersteunende middelen ter beschikking gesteld. Tevens zullen bedrijven worden benaderd voor het reserveren van banen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de partners van het Convenant grote ondernemingen. Via kennisateliers zullen best practices gewisseld worden. Voor het aanstellen van tweetalige gezondheidsvoorlichters worden contacten gelegd met grote zorgverzekeraars.

Belangrijke partners zijn de werkgeversorganisaties: MKB-nederland en VNO/NCW. De commissie zal deze organisaties benaderen voor draagvlak aan de werkgeverszijde. Bovendien zet de commissie waar mogelijk haar netwerk in om captains of industry te interesseren.

Daarnaast zal de uitvoering van het project zoveel mogelijk plaatsvinden met ondersteuning van gesubsidieerde partners zoals E-Quality, NIZW of StimulanSZ. De concretisering van deze afspraak vindt de komende maanden plaats.

5 Maatschappelijk Dialoog

5.1 Aanleiding

In de gesprekken met de gemeenten heeft de commissie ervaren dat de communicatie met autochtone en allochtone bevolking over culturele verscheidenheid bij de uitvoering van beleid in veel gemeenten zowel belangrijk als lastig wordt ervaren. Gemeenten hebben vanuit een verschillende optiek de commissie om ondersteuning gevraagd bij het voeren van de dialoog.

Daarnaast merkt de commissie op dat meer inzicht in de doelgroep de debatten ten goede zouden komen. De commissie vreest het gemak waarmee publiekelijk uitspraken worden gedaan, zonder sensitiviteit voor de effecten van die uitspraken. Op dit punt wenst de commissie dat iedere gezaghebbende die stelling neemt, zich meer verantwoordelijk voelt voor het effect van die stellingname.

In het plan van aanpak voor de emancipatie en integratie van vrouwen en meisjes uit etnische minderheidsgroepen van de ministers De Geus en Verdonk wordt de behoefte aan dialoog in de multiculturele samenleving ook onderkend. Een pool van 50 discussieleiders wordt samengesteld voor het leiden van debatten en dialogen in eigen kring. De commissie PaVEM ziet hier een mogelijkheid voor samenwerking.

5.2 Doel

Dit project zal een bijdrage leveren aan een meer vreedzaam en respectvol klimaat in Nederland. Doel is de beeld- en oordeelsvorming van het publiek te nuanceren. Daarom beoogt dit project niet slechts het volgen van het maatschappelijk debat, maar vooral ook het innemen en sturen hierin. De boodschap die de commissie wenst over te brengen is wederzijds respect en het besef dat het integratieproces van twee zijden inspanning en aanpassing behoeft. Daarbij wenst zij ook wetenschappelijke inbreng.

5.3 Doelgroep

De commissie onderscheidt drie groepen: (1) Politici en bestuurders; (2) Notabelen als journalisten, critici, wetenschappers, cabaretiers, maar ook leiders uit het bedrijfsleven, vakbonden en leiders van geloofsrichtingen. (3) Het brede publiek, waaronder studenten aan hoge scholen en universiteiten.

5.4 Resultaat

Het project Maatschappelijke Dialoog organiseert in 2004 en 2005 zowel op nationaal als lokaal niveau een aantal bijeenkomsten (ten minste 6):

- die gaan over onderwerpen die door gemeenten ter sprake zijn gebracht;
- die met inbreng van wetenschappelijk onderzoek, waaronder ook internationaal, een wetenschappelijke basis krijgen (wat kunnen wij leren van participatie en integratie in de Verenigde Staten, Duitsland, Frankrijk of Australië?);
- met aandacht voor de werkwijze door het kiezen voor evenwicht, gelijke rechten (grondrecht) en zorgvuldigheid in de dialoog

De dialogen zullen onderdeel vormen van de Vrouwenvierdaagse “Kleurrijk talent!”.

5.5 Werkwijze

Het project wordt langs verschillende sporen ingericht: via dialogen, bestaande media, de wetenschap en culturele evenementen. De commissie wenst met haar activiteiten aan te sluiten bij al geplande acties, zodat zij optimaal aansluit bij de politieke agenda. De commissie wil samenwerken met particuliere fondsen. Ook wordt samenwerking gezocht met de activiteiten in het kader van het plan van aanpak Emancipatie en Integratie van vrouwen en meisjes uit etnische minderheidsgroepen. Met name met de activiteiten die worden opgezet onder het speerpunt ‘Het laten voeren van dialogen en debatten’ Bij de lokale en wijkgerichte bijeenkomsten spelen de discussieleiders die in het kader van het SZW-beleid worden geselecteerd en opgeleid, een belangrijke rol.

6 Bereiken Doelgroep/Netwerk mobiliseren

6.1 Aanleiding

Het “bereiken doelgroep/netwerk mobiliseren” voorziet in de wens van de commissie om projecten *voor* allochtone vrouwen zo veel mogelijk uit te laten voeren *door* allochtone vrouwen. Het is de bedoeling om de doelgroep te bereiken via het mobiliseren van een netwerk door de creatie van een “nationale voorhoede”. In gesprekken met gemeenten is gebleken dat hoogopgeleide vrouwen uit de eigen groep vaak beter in staat zijn om hun achterban te bereiken en te mobiliseren.

Tevens was het één van de aanbevelingen van de commissie AVEM (Arbeidsdeelname van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen) om vrouwen mogelijkheden te bieden met elkaar ervaringen uit te wisselen, hun netwerk te verbreden en de positieve invloed die uitgaat van de ervaringen van ‘geslaagde’ vrouwen te stimuleren.

6.2 Doel

Het doel is succesvolle allochtone vrouwen met elkaar in contact te brengen en te mobiliseren voor de PaVEM-projecten. Op lokaal niveau wordt aansluiting gezocht bij de lokale emancipatieteams.

Met een dergelijke ‘nationale voorhoede’ wenst de commissie tevens te realiseren dat hiermee een duurzaam netwerk wordt gecreëerd. Daarnaast vindt de commissie, indien een samenwerkingspartner of financieringsbron gevonden wordt, het belangrijk om succesvolle allochtone vrouwen te coachen.

Het project Bereiken doelgroep/Netwerk mobiliseren dient de volgende doelen:

1. het ontsluiten van de doelgroep via leden uit de doelgroep;
2. het in met elkaar in contact brengen van succesvolle vrouwen uit etnische minderheidsgroepen in een nationale voorhoede,
3. positieve voorbeelden (rolmodellen) in de publiciteit brengen;
4. indien financiering mogelijk is op een of andere wijze steun bieden aan de vrouwen uit de nationale voorhoede.

6.3 Doelgroep

Tot de doelgroep rekenen we vrouwen uit alle mogelijke etnische minderheden die op het terrein van werk, opinievorming of vrijwilligerswerk actief zijn.

6.4 Resultaat

Het resultaat is driedig: een netwerk, ondersteuning voor vrouwen uit dat netwerk en toegang tot de doelgroep.

1. De nationale voorhoede is zichtbaar gemaakt. Dit gebeurt via internet en tijdens zowel lokale als nationale activiteiten. Daarnaast blijft het netwerk na opheffing van de commissie actief;
2. De nationale voorhoede heeft geparticipeerd in de activiteiten van de commissie;
3. De nationale voorhoede heeft bijgedragen aan de vergroting van de toegang tot de doelgroep.

Vrouwen uit het netwerk zijn, naar gelang hun behoefte, gecoacht.

6.5 Werkwijze

Het netwerk wordt langs een aantal wegen gemobiliseerd:

1. via het netwerk vanuit de commissie
2. via schriftelijke aanmelding bij het secretariaat van de commissie
3. via de website van de commissie.

Tegelijkertijd worden criteria opgesteld waaraan de vrouwen moeten voldoen. Ook wordt het aantal bepaald. Er zal zoveel mogelijk een relatie met de lokale emancipatieteams worden gelegd. Tevens worden mogelijkheden nagegaan voor het organiseren van een ambassadeursnetwerk. Het secretariaat van de commissie legt het contact met de geselecteerde vrouwen en doet dat in samenwerking met FORUM en E-Quality.

Het VSB-fonds heeft zich in nauwe samenwerking met provincies de laatste jaren ingezet voor de professionalisering van vrouwen uit zelforganisaties. Met het VSB-fonds wordt gesproken over samenwerking zowel op inhoudelijk als financieel terrein.

7 Regie en Coördinatie

7.1 Aanleiding

De commissie AVEM heeft het kabinet in 2002 geadviseerd om aandacht te schenken aan regievoering op nationaal en lokaal niveau. In zijn reactie geeft het kabinet het belang aan van de rol van de gemeenten op dit terrein. Ook geeft het kabinet aan dat een landelijke (stuurgroep) commissie wordt ingesteld die tot taak heeft de kabinetsreactie te volgen en te monitoren. Uit de gesprekken met de gemeenten komt soms naar voren dat er sprake is van een versnippering van initiatieven en dat er geen duidelijke regierol is noch intern noch gericht op ondersteunende instanties. Een van de oorzaken kan zijn dat integrale projecten zich doorgaans over meerdere portefeuilles uitspreiden.

Onlangs hebben de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en zijn collega van Vreemdelingenzaken en Integratie besloten tot de ontwikkeling van een 'Participatie Toolkit'. Deze toolkit dient ter ondersteuning van de gemeenten om het lokale beleid op het gebied van vrouwen uit etnische minderheden vorm te geven. De toolkit zal allereerst in een pilot worden uitgetoetst in een vijftal gemeenten gedurende 2004 en 2005, waarna de toolkit wordt aangeboden aan de andere gemeenten. De commissie PaVEM is gevraagd hier een nadrukkelijke rol te spelen. De commissie wordt dan ook betrokken bij het ontwikkelen van de toolkit.

7.2 Doel

Het doel van het project Regie en Coördinatie is gemeenten te ondersteunen bij het coördineren van beleid (doel, aanpak en middelen) gericht op emancipatie en integratie van allochtone vrouwen, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten. De achterliggende gedachte is dat met meer regie en coördinatie op het allochtone vrouwenbeleid meer effect teweeggebracht wordt met dezelfde inspanning. De commissie vindt het daarbij allereerst belangrijk om het materiaal inzichtelijk te maken dat al in het kader van inburgering is ontwikkeld.

De commissie gaat er daarnaast van uit dat de 'Participatie Toolkit' erop is gericht is om de huidige beleidsinzet van een gemeente ten behoeve van deze doelgroep zichtbaar te maken; zowel intern, als door externe (gemeentelijke) instellingen. Vanuit deze invalshoek wil de commissie bijdragen aan de verbetering van de toolkit en dit instrument onder de gemeentelijke aandacht brengen. Bestaande succesvolle (regie-)methoden die de commissie tegenkomt zal zij zichtbaar maken.

7.3 Doelgroep

De directe doelgroep bestaat uit gemeenten en maatschappelijke organisaties (bijv. zelforganisaties). De indirecte doelgroep wordt gevormd door vrouwen en meisjes uit etnische minderheden.

7.4 Resultaat

Het eerste resultaat is het zichtbaar maken van bestaande succesvolle integrale aanpakken die als voorbeeld voor gemeenten kunnen dienen. Daarbij wordt duidelijk wat er al beschikbaar is en wat hierbij de kritische succesfactoren voor een succesvolle integrale aanpak zijn.

Het tweede resultaat is het ondersteunen van de "Participatie Toolkit", zowel qua opzet, uitwerking als promotie bij andere gemeenten. Deze monitor wordt ontwikkeld en toepasbaar gemaakt in vijf gemeenten met het doel om integraal beleid te ontwikkelen. PaVEM heeft de opdracht bij de G30 beide onderdelen onder de aandacht te brengen en gemeenten te stimuleren mee te doen bij de pilot.

7.5 Werkwijze

Start van dit project is een inventarisatie die goede voorbeelden in kaart moet brengen. Er is al veel informatie voorhanden die via de website zichtbaar zal worden gemaakt. Daarnaast zal de commissie PaVEM, zodra concrete informatie beschikbaar is, de "Participatie Toolkit" onder de aandacht brengen van gemeenten. De commissie doet dat vanuit de optiek dat dit instrument kan dienen als ondersteuningsinstrument voor gemeenten om integraal beleid te ontwikkelen. Er zal een opdracht worden voorbereid om bestaande succesvolle integrale aanpakken zichtbaar te maken, de kritische succesfactoren te benoemen en de kosten in beeld te brengen.

8 Inzichtelijkheid kerngegevens doelgroep

8.1 Aanleiding

PaVEM wil een overzicht met kerngegevens van de doelgroep om met kwantitatieve gegevens de urgentie van de problematiek aan te geven en om argumenten te kunnen onderbouwen. Er bestaat de behoefte aan een handzaam overzicht met landelijke kerngegevens van vier groepen allochtone vrouwen: Surinaamse, Turkse, Antilliaanse en Marokkaanse vrouwen. De overige allochtone vrouwen worden samengevoegd in een vijfde groep. In dit project gaat het niet over het verdiepen van wetenschappelijk kennis en inzicht zoals dat is opgenomen bij Maatschappelijk Dialoog.

8.2 Doel

Bedoeling van de cijfers is met kwantitatieve gegevens de urgentie en omvang van de situatie te tonen aan gesprekspartners.

8.3 Doelgroep

De commissie leden en hun gesprekspartners.

8.4 Resultaat

Een kort overzicht met de relevante, statistische gegevens van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen op het gebied van onderwijs, taal en werk.

Een overzicht met alle gegevens. Als input voor dit overzicht dienen:

- het rapport over schoolverlaters,
- het rapport "Emancipatie in Estafette" over de positie van vrouwen uit etnische minderheden in opdracht van het ministerie van SZW en Justitie/VZI,
- de cijfers van CWI,
- cijfers van oudkomersmonitor/Evaluatie Wet Inburgering Nieuwkomers,
- uitkeringsgegevens (WW, WAO en bijstand),
- demografische gegevens.

8.5 Werkwijze

1. Inventariseren van de belangrijkste landelijke gegevensbronnen
2. Het in kaart brengen en combineren van gegevens
3. Checken consistentie en legitimiteit

9 Kennisuitwisseling gemeenten via “Best” practices

9.1 Aanleiding

De commissie PaVEM heeft in zijn ‘Aanzet tot een werkplan’ van augustus 2003 genoemd dat relevante bestaande kennis zoveel mogelijk ontsloten moet worden. De commissie heeft daarvoor haar internetsite (www.PaVEM.nl) en de daaraan verbonden communicatiemiddelen ter beschikking gesteld. Gemeenten worden uitgenodigd hun praktijkvoorbeelden daarop te plaatsen. Daarnaast wil de commissie goede praktijkvoorbeelden uitdiepen en verspreiden. De commissie beperkt zich hierbij tot de hierboven gekozen projecten.

Veel kennis (een combinatie van ervaring, vaardigheden, gedrag en informatie) is de moeite waard te delen en door te geven aan anderen. Kennis doorgeven of overnemen is niet vanzelfsprekend. Uit gesprekken met de bestuurders van gemeenten blijkt dat zelfs ervaringen binnen één gemeente slecht of niet worden uitgewisseld.

De vragen daarbij zijn:

1. wanneer is een praktijkvoorbeeld goed of het beste? En wat zijn daarbij de bepalende factoren (kwaliteit, waarde, authenticiteit en betrouwbaarheid)
2. op welke wijze is een praktijkvoorbeeld over te nemen? Wat is een belangrijke randvoorwaarde?
3. op welke wijze wisselt men kennis uit waardoor deze toepasbaar wordt voor anderen?
4. daarnaast gaat het erom met wie deze kennis wordt uitgewisseld, en op welke wijze. Wanneer is kennis niet meer relevant?

9.2 Doel

Het doel is tweeledig: enerzijds om een praktische methode te ontwikkelen die op een inzichtelijke en aansprekende wijze een ‘keurmerk’ geeft aan een *uitstekend, goed* of *slecht* praktijkvoorbeeld. Denkbaar is een ‘sterrenstelsel’ à la Michelin.

Belangrijker dan de kwalificatie, is het om een gewogen inzicht te geven. Het gewogen inzicht geeft de mate weer waarin factoren hebben bijgedragen aan de kwalificatie. Deze vorm wordt op zijn toepasbaarheid onderzocht.

Anderzijds wordt de vorm van kennisdelen nader onderzocht. Goede vormen van overdracht worden beschreven, getoetst en verspreid.

9.3 Doelgroep

De doelgroep bestaat uit de bestuurders en medewerkers van gemeenten.

9.4 Resultaat

Het accent legt de commissie op “wat” is voor wie en wanneer “best” en op vormen van effectieve overdracht. Het concrete resultaat bestaat uit drie delen:

- nagegaan wordt of een waarderingssysteem voor praktijkvoorbeelden ontwikkeld kan worden
- inzicht in de beste kennisdelings- en overdrachtsvorm
- inzichtvergroting op het gebied van kennisoverdracht

9.5 Werkwijze

Het ontwikkelen van een waarderingssysteem wil de commissie in samenwerking doen met het Kenniscentrum Grote Steden vanwege hun kennis op dit terrein en vanwege een wederzijds belang. Onderdeel van de werkwijze is het betrekken van gemeentelijke bestuurders bij de ontwikkeling van methoden voor kennisoverdracht. Samenwerking wordt gezocht met instanties die kennis hebben van gemeenten en hun werkpraktijk. Een eerste contact is reeds gelegd met de het Kenniscentrum Grote Steden.

10 Communicatie

Vanwege de bijzondere samenstelling van de commissie Participatie van Vrouwen uit Etnische minderheidsgroepen wordt de inzet van publiciteit een belangrijk middel bij het bereiken van de doelen van de commissie. Enerzijds betekent dit agendasetting: gemeenten verleiden zich meer, gericht en effectiever in te zetten voor de doelgroep. En anderzijds bewustwording van het principe dat vrouwen uit etnische minderheidsgroepen door participatie de integratie positief bevorderen; via de uitspraak “if you educate a mother you educate a family” willen wij de spelers bewust maken van de grotere en bredere effectiviteit via de participatie van vrouwen.

De PR-strategie is een middel om de gemeenten te verleiden. Het doel van de commissie en dus ook de PR-strategie is een grotere deelname van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen aan de maatschappij in al haar aspecten. Tevens moet de PR-strategie daadwerkelijk gericht zijn op de doelgroep. De onderdelen van de communicatieaanpak zijn:

- ontwikkelen van communicatiestrategie,
- inzet van communicatiemiddelen;
- effectieve aandacht voor dé groep vrouwen uit etnische minderheden
- benutten free-publicity.

Als een rode draad door alle projecten loopt de Vrouwenvierdaagse “Kleurrijk talent”! Deze PR-activiteit zal de drager worden van een aantal activiteiten op gemeentelijk niveau.

De commissie is zijn activiteiten gestart met een startbijeenkomst. De commissie zal zijn activiteiten in juli 2005 beëindigen met een slotmanifestatie.

De commissie PaVEM zoekt aansluiting bij de campagne die in het kader van het plan van aanpak emancipatie en integratie vrouwen en meisjes uit etnische minderheidsgroepen wordt gestart.

Activiteiten die voor publiciteit in aanmerking komen:

- kennisdelen 6 x bijeenkomst (taal en werk)
- 6 Vrouwenvierdaagse “Kleurrijk talent”!
- 6 bijeenkomsten in het kader van maatschappelijk dialoog
- regulier overleg met de ministers
- werkbezoeken.

Bijlage 1 Verklaring gebruikte afkortingen

Nieuwkomer	Op 30 september 1998 werd de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN) van kracht. Vanaf die datum heten migranten die volgens de Vreemdelingenwet zijn toegestaan in Nederland te verblijven 'nieuwkomer'.
Oudkomer	Leden van etnische minderheidsgroepen die al voor langere tijd legaal in Nederland verblijven.
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Bve Raad	De Bve Raad is de landelijke brancheorganisatie van onderwijsinstellingen in het middelbaar beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie (bve). De Bve Raad behartigt de collectieve belangen van de bve-sector.
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen. In de centra kunnen werkzoekenden terecht voor een baan, werkgevers voor het plaatsen van een vacature en het vinden van werknemers. Werkzoekenden kunnen ook een uitkering aanvragen. Ten slotte heeft het CWI andere taken op het gebied van landelijke en regionale arbeidsmarktinformatie en beoordelen en uitgifte van tewerkstellingsvergunningen
UWV	Het uitvoeringsorgaan Uitvoering Werknemersverzekeringen. Dit uitvoeringsorgaan voert de WW en de WAO uit.
SPVA	Survey Sociale Positie en Voorzieningengebruik van Allochtonen. In 1988 vond de eerste survey plaats. Op korte termijn kunnen wij de vijfde verwachten (in februari 2004). De survey geeft een inzicht in de sociaal-economische positie van de (vier grootste) etnische minderheidsgroepen in Nederland.
KIEM	Kennisnet Integratiebeleid en Etnische Minderheden
NIZW	Het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn / NIZW is een onafhankelijke organisatie die zich richt op het verbeteren van de sector zorg en welzijn, door innovatie mogelijk te maken en door ondersteuning en informatie te bieden. Het NIZW is er voor de ruim 750.000 beroepskrachten en de vele vrijwilligers die werken in terreinen als kinderopvang, maatschappelijke dienstverlening, sociaal-cultureel werk, jeugdzorg, ouderdienstverlening, thuiszorg en hulpverlening aan mensen met een handicap. De activiteiten van het NIZW resulteren in adviezen, veranderingstrajecten, trainingen, congressen, boeken, websites, cd-rom's, video's en een informatielijn.
GSB	Grotestedenbeleid. Een term die duidt op het beleid van het ministerie van Binnenlandse Zaken gericht op de G-30, de 30 grootste gemeenten met allerlei grootstedelijke knelpunten.
G 30	De grootste 30 gemeenten: G4 en G26: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht Alkmaar, Almelo, Amersfoort, Arnhem, Breda, Deventer, Dordrecht, Eindhoven, Emmen, Enschede, Groningen, Haarlem, Heerlen, Helmond, Hengelo, 's Hertogenbosch, Leeuwarden, Leiden, Lelystad, Maastricht, Nijmegen, Schiedam, Tilburg, Venlo, Zaanstad, Zwolle .
NT2	"Nederlands als tweede taal": deze uitdrukking wordt gebruikt bij inburgeringsprogramma's